

Norsk Audiografforbund

Fremtidens hørselsomsorg i Norge

Norsk Audiografforbund mener det må gjennomføres flere endringer i nåværende hørselsomsorgstilbud både på spesialist- og primærhelsetjenestenivå, slik at mennesker med et hørselstap blir sikret et best mulig utrednings-, behandlings- og oppfølgingstilbud uansett geografisk tilhørighet. Det er behov for en overordnet nasjonal standard som definerer minstekrav i hørselsomsorgen. En slik standard vil bidra til å sikre kvalitet og at hørselshemmede i hele Norge får et likeverdig behandlingstilbud.

Norsk Audiografforbund (NAF) er en yrkesorganisasjon for audiografer, som organiserer tilnærmet alle audiografer i Norge. Vi er tilsluttet Delta, som er en partipolitisk uavhengig arbeidstakerorganisasjon med ca 60 000 medlemmer. Delta er tilsluttet Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund (YS).

Audiografer er den eneste profesjonen i landet som er spesialutdannet innen utredning og rehabilitering av hørselshemmede. Vi er autorisert helsepersonell, med en 3-årig bachelorutdanning. Audiografer arbeider både innen offentlig og privat sektor.

Mellom 10-13 % av befolkningen har nedsatt hørsel. Med den kommende eldrebølgen vil det bli en stor pågang av personer som har behov for å få tilpasset høreapparater med påfølgende rehabiliteringsprosess. De aller fleste får i dag tilpasset høreapparat etter gjennomført ØNH- undersøkelse. Høreapparattilpasningen skjer enten ved en offentlig høresentral, avtalespesialist og i noen få tilfeller hos autorisert audiograf (lokal høreapparatformidler) som har tilknyttet samarbeidende avtalespesialist med driftsavtale.

Norge har et unikt tilskuddssystem for høreapparater, og brukeren får dekt inntil kr. 6190,- pr. høreapparat via NAV. Det er mulig å få nye høreapparater hvert 6 år, i følge hovedregelen. Likevel er det alt for mange høreapparatbrukere, som ikke har fullgodt

Norsk Audiografforbund

---

utbytte av sine høreapparater, og som fortsatt opplever kommunikasjonsproblemer, isolasjon og ensomhet.

Det er flere årsaker til nedsatt funksjonsevne hos hørselshemmede:

- Offentlige hørselssentraler og avtalespesialister er etablert i sentrale strøk.
- Lange ventelister ved offentlige hørsentraler. Snitt 17.9 uker.
(Kilde: Hørselhemmedes Landsforbund, HLF)
- Langt å reise for mennesker bosatt ute i distriktet.
- Store variasjoner på innhold i rehabiliteringstilbud som følge av manglende nasjonal standard på rehabiliteringstjenester for hørselshemmede.
- Liten hørselsfaglig kompetanse ute i kommunene og i primærhelsetjenesten.
- Manglende samhandling mellom spesialisthelsetjenesten og primærhelsetjenesten.
- Ingen krav til verifisering av høreapparattilpasning.

I de fleste norske kommuner finnes det stillingshjemler for hørselskontakt. Det skal dekke behov for oppfølging etter høreapparattilpasning, men også kartlegging og tilrettelegging av hørselstekniske hjelpemidler. Størrelsen på stillingene varierer, men Norsk Audiografforbund er kjent med at det generelt er en nedprioritert funksjon i kommunalt helsetilbud, og for de fleste kommuner dreier det seg om små stillingsbrøker. Foruten enkelte unntak er disse stillingene besatt av helsepersonell uten grunnkompetanse i audiologi eller om hørselshemmede som pasientgruppe. I enkelte tilfeller benyttes også kommunale vaktmestere. Kommunene oppfyller dermed ikke eksisterende offentlig lovverk for denne pasientgruppen mht. tilrettelegging, rehabilitering og habituering.

Norsk Audiografforbund mener mange av utfordringene innen framtidens hørselsomsorg kan løses dersom kommunene styrker sin hørselsfaglige kompetanse og benytter autorisert audiograf til å utføre oppgaver innen utredning og rehabilitering. Et annet alternativt kan

Norsk Audiograførforbund

---

være at ved at det tilrettelegges for at autorisert audiograf kan etablere seg med for eksempel mønsteravtale via HELFO.

En autorisert audiograf kan utføre følgende arbeidsoppgaver i kommunen:

- Hørsestesting av barn, unge og voksne.
- Høreapparatrehabilitering.
- Utredning og tildeling av andre hørselstekniske hjelpemidler.
- Kurs og foredrag om hørsel og forebyggende hørselstiltak.
- Forebyggende hørselstiltak.
- Arbeidsplassstilrettelegging.
- Opplæring av annet helsepersonell.
- Tinnituskartlegging og habituering.

Dette forutsetter gode henvisningsrutiner mellom etatene mtp. pasientgrupper med spesielle behov. Selv om svært mange tjenester kan flyttes til kommunen, er det fortsatt slik at en rekke tjenester fremdeles må utføres i spesialisthelsetjenesten.

I følge offentlig regelverk er det ØNH- spesialistene som innehar rekvisisjonsrett på tildeling av høreapparater via NAV, selv om det er autoriserte audiografer som utfører aktuell høreapparatkartlegging, tilpasning og oppfølging av høreapparatbrukere. Dette er en flaskehals som gjør at ventelistene ved offentlige høresentraler og hos avtalespesialister med driftsavtale opprettholdes, samt forhindrer desentralisering av aktuelle rehabiliteringstjenester.

Norsk Audiograf forbund

Det bør gjennomføres følgende tiltak for å sikre likt tjenestetilbud uansett geografisk tilhørighet:

- Endring av nasjonalt regelverk vedr. rekvisisjonsrett av høreapparater.
- Opprettelse av nasjonal standard til innhold i rehabiliteringstjenester.
- Opprettelse av nasjonalt høreapparatregister gjennom NAV Forvaltning.
- Opprettelse av samhandlingsavtaler mellom ulike aktører i spesialist- og primærhelsetjeneste.
- Etablering av kommunale audiografstillinger gjennom for eks. offentlige tilskuddsordninger.
- Opprettelse av mønsteravtale for autoriserte audiograf via HELFO.
- Spesialisthelsetjeneste ved offentlig høresentral/avtalespesialist med driftsavtale videreføres.
- Tildeling av andre hørselstekniske hjelpemidler ved NAV Hjelpemiddelsentral videreføres.
- Tilskuddsordningen for høreapparater via NAV videreføres.

Dagens lange ventelister ved offentlige høresentraler og avtalespesialister med driftsavtale, vil kunne reduseres betraktelig dersom det blir lettere å etablere offentlige og/eller selvstendige audiograftilbud i enkeltkommuner eller gjennom interkommunalt samarbeid.

Forutsatt at det eksisterer gode henvisningsrutiner mellom kommunal helsetjeneste og spesialisthelsetjenesten vil det også kunne være ressursbesparende dersom fastlegen kan henvise de typiske aldersrelaterte hørselstapene direkte til kommunal audiograf. Den faglige kvaliteten vil dermed ivaretas og status knyttet til habiliterings- og rehabiliteringstjenestene vil bli styrket.

Alt i alt vil disse endringene føre til at langt flere hørselshemmede får et nært tilbud med godt innhold å gå til når de trenger hørselsrehabilitering. Aktuelle brukere vil dermed i større grad

Norsk Audiografforbund

---

kunne bedre sin funksjonsevne i forhold til kommunikasjon og generell hørselsevne. Dette vil legge til rette for økt mestring og livskvalitet for hørselshemmede.

Norsk Audiografforbund mener samfunnet vil kunne se en rekke besparelser, både menneskelige og økonomiske, dersom den hørselshemmede i fremtiden også tilbys et godt kommunalt tilbud i tillegg til spesialisthelsetjenesten.

Vennlig hilsen

Norsk Audiografforbund
v/ Leder Espen Devig Andreassen